

พระราชปณิธานสู่ความมั่นคงของไทย

น.อ.วัชรพงษ์ กลีบบ่ม่วง

พระมหาราชานำพาให้	ดำรงไทยไว้อยู่คู่สมัย
หลายร้อยปีถิ่นนี้ที่เป็นไท	ทรงรวมใจมิ่งขวัญอันเทิดทูน
แม่ไพร่มีมากยากกำจัด	ทรงป้องปัดขจัดภัยให้สาบสูญ
ทรงดูแลไพร่ฟ้าพาเพิ่มพูน	ชาติจำริญด้วยพระบารมี

สถาบันพระมหากษัตริย์ไทยนับแต่อดีตกาล ทรงเป็นพระประมุขของชาติ เป็นหลักชัยที่นำพาประเทศให้ผ่านพ้นสงคราม วิกฤตการณ์ต่างๆ ดำรงความเป็นเอกราชมายาวนาน ปวงชนชาวไทยได้อยู่อาศัยอย่างผาสุก งามมีประเทศใดเหมือน ด้วยพระปรีชาสามารถ พระบารมี และพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์แต่ละพระองค์ รวมทั้งสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นดั่งศูนย์รวมใจของประชาชน ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ความสามัคคีของประชาชนในชาติซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำพาชาติไปสู่ความเจริญและมั่นคง

นับตั้งแต่เสด็จขึ้นครองราชย์ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแสดงพระราชปณิธานอันแน่วแน่ที่จะทรง สืบสาน รักษา ต่อยอด โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและแนวพระราชดำริต่างๆ ของพระบรมชนกาทิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชปณิธานและพระราชหฤทัยอันแน่วแน่นในการทรงงานเพื่อ บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่พสกนิกรของพระองค์ เช่น วิกฤตโควิด-๑๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ทรงพระราชทานทรัพย์ อุปรกรณ์ เครื่องมือแพทย์ และถุงยังชีพพระราชทานแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์. นอกจากนี้ ยังทรงตั้งคณะกรรมการโครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความดี ด้วยหัวใจ เพื่อช่วยเหลือโรงพยาบาลราชทัณฑ์ในการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์ เป็นต้น พระราชปณิธาน "สืบสาน รักษา ต่อยอด" เป็นดังพระวิสัยทัศน์ของพระองค์ที่ทรงส่งเสริมการพัฒนาประเทศและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติเพื่อประโยชน์สุขของปวงชนชาวไทย ซึ่งถือเป็นพระมหากษัตริย์คุณอันเป็นล้นพ้นอย่างหาที่สุดมิได้

จากพระราชปณิธาน "สืบสาน รักษา ต่อยอด" ที่เป็นทิศทางในการส่งเสริมการพัฒนาประเทศและเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในมิติต่างๆ พระองค์ทรงดำเนินพระราชกรณียกิจและมีพระบรมราโชบายตามพระราชปณิธานของพระองค์ที่สำคัญ เช่น

โครงการจิตอาสาพระราชทาน "เราทำความดี ด้วยหัวใจ" เป็นหนึ่งในพระราชดำริสำคัญของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาสังคมและแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยโครงการจิตอาสาพระราชทาน "เราทำความดี ด้วยหัวใจ" จัดตั้งขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติและแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวมความสมัครสมานสามัคคีของคนไทยทุกคนในการทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์เพื่อพัฒนาพื้นที่ในชุมชนต่างๆ ให้มีความเจริญและเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างถาวร. โครงการนี้ส่งเสริมให้คนไทย

มีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม หรือ "จิตสาธารณะ" ซึ่งหมายถึงการตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน การเสียสละ และการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

การหล่อหลอมให้ประชาชนมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงของชาติด้านทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นรากฐานสำคัญของความมั่นคงของชาติ เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงในด้านอื่นๆ เช่น ด้านการทหาร กำลังพลในระดับต่างๆ ที่มาจากประชาชน หากเป็นผู้ที่มีสำนึกต่อส่วนรวม เสียสละตนเองเพื่อปกป้องประเทศและผลประโยชน์แห่งชาติเป็นพื้นฐานแล้วย่อมส่งผลต่อความมั่นคงด้านการทหารเป็นอย่างมาก ในด้านเศรษฐกิจ ประชาชนเป็นทั้งผู้บริโภคและผู้ผลิต การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนย่อมนำมาซึ่งการแบ่งปันทรัพยากร การไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค ส่งเสริมธุรกิจภายในประเทศ การอุปโภคและบริโภคที่เห็นผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของชาติเป็นหลัก นำมาซึ่งความมั่นคงด้านเศรษฐกิจจากภายในประเทศ ด้านการเมือง หากมีผู้แทนจากประชาชนที่มีจิตอาสาเป็นพื้นฐาน ย่อมที่จะเข้ามาบริหารและพัฒนาประเทศโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก การทุจริต คอร์รัปชันภาคการเมืองในระดับต่างๆ ที่ลดน้อยลง ย่อมส่งผลต่อความมั่นคงด้านการเมือง ในด้านทรัพยากรธรรมชาติ จากประชาชนที่มีจิตสำนึกคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ จะช่วยให้การรักษาและใช้งานทรัพยากรธรรมชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชาติทั้งด้านการอนุรักษ์และการนำไปใช้เพื่อพัฒนาประเทศ จะเห็นได้ว่าโครงการจิตอาสา “ทำความดีด้วยหัวใจ” เป็นการเสริมสร้างความมั่นคงด้านทรัพยากรมนุษย์ให้มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ที่สามารถส่งผลถึงความมั่นคงในด้านอื่นๆ ด้วยเช่นกัน

พระราชกรณียกิจในการต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เช่น การบริหารจัดการน้ำ การเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นหัวใจสำคัญในพระวิสัยทัศน์ของพระองค์ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปณิธานแน่วแน่ที่จะ “สืบสาน รักษา ต่อยอด” โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อติดตามแก้ไขปัญหาอุปสรรคเพื่อให้โครงการสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จ โดยเฉพาะโครงการด้านแหล่งน้ำที่สามารถนำไปสู่การต่อยอดในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน เช่น การประมง ปศุสัตว์ พันธ์พืช พันธุ์ปลา เพื่อให้ราษฎรได้นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ตัวอย่างโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณหนองอิงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (จังหวัดยโสธร) เป็นตัวอย่างของการต่อยอดการบริหารจัดการน้ำ การฟื้นฟูปรับปรุงดิน และการสร้างอาชีพใหม่ให้กับประชาชนในพื้นที่ โครงการ “โคก หนอง นา” เป็นแนวทางให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินแบบผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับธรรมชาติในพื้นที่นั้นๆ ในการดำรงชีวิตโดยพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน รวมทั้งการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้งานเช่น ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อช่วยให้น้ำหมุนเวียนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้งโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ เพื่อช่วยเหลือราษฎรในท้องถิ่นให้ได้มีเทคโนโลยีการเกษตรแผนใหม่ การต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอย่างเป็นระบบแสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจของชาติในระยะยาว มากกว่าการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า โดยมุ่งเน้นที่พื้นฐาน ทำให้พระองค์ทรงแก้ไขปัญหาความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชนบทจากรากฐาน ขยาย

ผลไปยังสาขาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการพัฒนาที่ปรับตัวได้ และรอบด้านสอดคล้องกับทรัพยากรและเทคโนโลยีที่ทันสมัย

การต่อยอดโครงการพระราชดำริเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจให้เป็นไปอย่างทั่วถึงและยั่งยืน สร้างเสถียรภาพของชาติโดยการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำจากการบูรณาการโครงการเหล่านั้นเข้ากับระบบนิเวศทางเศรษฐกิจที่กว้างขึ้น สิ่งนี้สร้างแหล่งรายได้ที่หลากหลายและเสริมสร้างเศรษฐกิจในชนบท นอกจากนั้นแล้วการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้งาน เช่น ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ในโครงการ “โคก หนอง นา” แสดงให้เห็นถึงการปรับใช้แนวคิดดั้งเดิมเพื่อรับมือกับความท้าทายสมัยใหม่ ทำให้โครงการมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง ช่วยสร้างความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจในระดับครัวเรือน และชุมชน ทั้งนี้ความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระดับชุมชนจะเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างยั่งยืน นอกจากนั้นแล้วยังช่วยส่งเสริมความมั่นคงด้านสังคมจิตวิทยาในการที่ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยการพึ่งพาตนเอง มีฐานะดีขึ้น พอเพียงต่อการรับมือกับวิกฤตต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ย่อมทำให้สังคมเกิดความสงบสุขนำไปสู่การเสริมสร้างความมั่นคงด้านสังคมจิตวิทยาของชาติ

พระบรมราโชบายด้านการศึกษา ทรงมุ่งเน้นการสร้างพลเมืองดีมีวินัยด้วยการศึกษาอันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาชาติ ทรงมุ่งมั่นที่จะปลูกฝังให้พลเมืองมีความรู้ คู่คุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม พระบรมราโชบายด้านการศึกษามุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ๔ ด้าน คือ ๑. มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ๒. มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม ๓. มีงานทำ มีอาชีพ และ ๔. เป็นพลเมืองที่ดี พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของพระองค์ เป็นการลงทุนระยะยาวเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางสังคมและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติ โดยมุ่งเน้นการสร้าง "พลเมืองดีมีวินัย" นโยบายนี้มีเป้าหมายที่จะปลูกฝังค่านิยม เช่น ความรักชาติ จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคมตั้งแต่เด็ก เพื่อหล่อหลอมอุปนิสัยของประชากร พลเมืองให้มีความดีมีวินัย มีคุณธรรม และมีส่วนร่วมในสังคม

จากพระบรมราโชบายด้านการศึกษาที่มุ่งเน้นการสร้างพลเมืองดีมีวินัย ก่อให้เกิดสังคมที่แข็งแกร่งและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจากจิตสำนึกของประชาชนที่ได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเยาว์ เป็นการส่งเสริมความมั่นคงด้านสังคมจิตวิทยา และความมั่นคงด้านทรัพยากรมนุษย์ที่มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม" และ "มีงานทำ มีอาชีพ" ตามพระบรมราโชบาย ซึ่งช่วยแก้ไขสาเหตุรากฐานของความไม่มั่นคง เช่น ความยากจนและการขาดโอกาส นอกจากนั้นแล้วการพระราชทานทุนการศึกษา ยังช่วยให้เข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่สร้างโอกาสให้ผู้ที่มีความสามารถเข้าถึงการศึกษาและสามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้กับประเทศ ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

จอมทัพไทย ในฐานะจอมทัพไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อขวัญ กำลังใจของกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ในการปกป้องอธิปไตยของชาติ ทรงดำรงพระยศทางทหารของ ๓ เหล่าทัพ และได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้านการทหาร โดยทรงเข้าร่วมปฏิบัติภารกิจรบในหลายพื้นที่ และหลายครั้งเป็นพระราชภารกิจที่ต้องทรงเสี่ยงภัยอันตราย เมื่อครั้งทรงเป็นผู้บัญชาการรบในปฏิบัติหน้าที่

สู้รบกับกลุ่มคอมมิวนิสต์ ทรงประทับแรมที่ฐานปฏิบัติการณ์เยี่ยงทหารธรรมดา ได้สร้างขวัญกำลังใจให้ทหาร ตำรวจ ราษฎร และก่อให้เกิดความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ แม้ในปัจจุบัน พระองค์มีเคยอดทั้ง ทหาร ยังทรงห่วงใยและพระราชทานสิ่งของเพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ตามแนว ชายแดนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งความเสียสละของพระองค์ยังเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้บังคับบัญชาในระดับ ต่างๆ ได้ยึดถือปฏิบัติตราប់ถึงทุกวันนี้

การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีส่วนร่วมโดยตรงกับกองทัพ รวมถึงประสบการณ์การรบใน อดีตและการพระราชทานขวัญกำลังใจอย่างต่อเนื่อง เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในการสร้างความเข้มแข็งของ กองทัพในการมุ่งมั่นป้องกันประเทศและผลประโยชน์แห่งชาติ จงรักภักดี ปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ โดย มีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแบบอย่าง อันเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการทหารของประเทศให้ พร้อมในการรับมือกับภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ ด้วยความเสียสละและทุ่มเท ให้สมกับความเป็น “ทหารของพระราชา” ที่เปี่ยมความภาคภูมิใจของกำลังพลทุกเหล่าทัพ

บทสรุป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นหลักชัยแห่งความมั่นคงของชาติอย่างยั่งยืนผ่านพระ ราชปณิธาน "สืบสาน รักษา ต่อยอด" ที่ทรงยึดมั่นและปฏิบัติมาโดยตลอด ส่งเสริมความมั่นคงในด้านต่างๆ ตั้งแต่ความมั่นคงด้านการทหารที่สร้างความเข้มแข็งของกองทัพและขวัญกำลังใจของกำลังพล ไปจนถึงความ มั่นคงด้านทรัพยากรมนุษย์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านโครงการจิตอาสาพระราชทาน ซึ่งได้ สร้างความสามัคคีและจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมอย่างเป็นรูปธรรม ในความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ การต่อยอด โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการน้ำและการเกษตรทฤษฎีใหม่ ทำให้ ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองและมีชีวิตที่ยั่งยืน การนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการต่อยอด โครงการเหล่านี้ยังแสดงให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาประเทศให้ก้าวทันยุคสมัย ในความมั่นคงด้านสังคมและ จิตวิทยา พระบรมราโชบายด้านการศึกษาที่มุ่งสร้างพลเมืองดีมีวินัย ได้ปลูกฝังค่านิยม จริยธรรม และความ รับผิดชอบต่อสังคมแก่เยาวชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความสามัคคีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของ ชาติ

ในฐานะผู้นำองค์กรและหนึ่งในพสกนิกร ขอน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีต่อประเทศชาติและประชาชน และได้ตระหนักถึงความสำคัญของพระราช ปณิธาน "สืบสาน รักษา ต่อยอด" ซึ่งเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความมั่นคงในด้านต่างๆ โดยจะน้อมนำ แนวทางพระราชทานนี้ไปสู่การปฏิบัติในหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในทุกการดำเนินงานที่รับผิดชอบและ ได้รับมอบหมายในฐานะผู้นำองค์กร และมีจิตอาสา “ทำความดี ด้วยหัวใจ” ในฐานะหนึ่งในพสกนิกร เพื่อร่วม เป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติอย่างยั่งยืน และเพื่อประโยชน์สุขประชาชนชาวไทยสืบไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. พระบรมราโชบายด้านการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ, <https://psdg.moe.go.th/wp-content/uploads/2023/06/4.-พระบรมราโชบายด้านการศึกษา.pdf>.

ข่าวสด. (๒๕๖๘, ๒๓ มิถุนายน). ในหลวง พระราชทานสิ่งของ เป็นขวัญกำลังใจ แด่ทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ชายแดนไทย - กัมพูชา.ข่าวสด. ข่าวสด, https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_9817220.

คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์งานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก. (พ.ศ.๒๕๖๒). พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช ๒๕๖๒. <https://phralan.in.th/coronation/newsdetail.php?id=1168>.

ประชาชาติธุรกิจ. (๒๕๖๒, ๙ พฤษภาคม). พระปฐมบรมราชโองการ ร.๑๐ สืบสาน รักษา และต่อยอด พระราชปณิธาน ร.๙. Sustainability. ข่าวสด, <https://www.prachachat.net/sd-plus/sdplus-sustainability/news-324927>.

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบิร์น. (๒๕๖๓, ๖ กรกฎาคม). พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี พระราชทาน ‘รถตรวจโรคติดเชื้อชีวนิรภัย’ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเชิงรุกเฝ้าระวังโควิด-19. News & Activities. สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบิร์น, https://www.thaiembassy.ch/News_detail/339.html.

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน). โคกหนองนาโมเดล กับการจัดการพื้นที่เกษตรเพื่อชีวิตที่ยั่งยืน. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน), <https://www.arda.or.th/detail/6147>.

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน). (๒๕๖๕, ๑๕ กรกฎาคม). พระราชกรณียกิจ รัชกาลที่ 10. News Update. สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน), <https://www.cea.or.th/en/news-updates/King-10-2022>.

หน่วยราชการในพระองค์. เรื่องควรรู้เกี่ยวกับจิตอาสา. จิตอาสา “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ”. หน่วยราชการในพระองค์, <https://www.royaloffice.th/จิตอาสา-เราทำความ-ดี/ประวัติความเป็นมา/>.